Cinq poèmes de Hugo traduits en roumain et suivis d'une présentation

SARA

Leneşa de Sara,-n taină,
Fără haină,
Îşi dă-n leagăn trupu-i lis
Pe deasupra unei pline
Verzi piscine
Ce-şi ia apa din Illys.

Din penumbra ta, scrînciobu,-l
Vezi în ciobul
De oglindă,-n care ea
Se admiră, făr' să poată
Pe ea toată,
Limpede, a se vedea.

Ori de cîte ori aproape-i
Sticla apei
S-o atingă,-n clatin larg,
Poţi să-i vezi şi tălpi, şi glesne,
Care,-n plesne,

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Luciu-l tulbură şi sparg.
Cu picioru,-ncearcă unda
Şi,-n secunda
Cînd fiori o trec şi îs
Degetele-i albe ude,
Se aude
Sara, chicotind de rîs.

Taci şi,-n taină, o adoră!
Într-o oră,
Ai s-o vezi, ca-ntr-un tablou,
Că,-ntre braţele-i, se-ascunde
Cînd, din unde,
Iese goală cum Crai-Nou.

Căci un trup de alabastru
E un astru
Răsărind de nicăieri!
Ea tot cată-n jur şi, udă,
Carnea-i nudă
Freamătă în adieri…

Cînd un zumzet, prin frunzare,
Îi năzare,
De tăuni sau scarabei,
Ea roşeşte ca o rodie, —
Nu e zodie
Rece-caldă ca a ei!

Ai să vezi, atunci, cu ochii

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Ce, prin rochii
Şi prin văluri, bănui doar:
Nurii unei molcom-tandre
Copilandre
Cu priviri de-albastru moar.
Stropii-i lunecă pe umăr,
Fără număr,
Precum ploaia pe olan, —
Ca şi cum s-ar scurge,-ntruna,
Cîte una,
Perlele dintr-un colan.

Doar că,-n lenea ei adîncă,
Sara, încă,
Se dă-n leagăn, vrei, nu vrei,
Şi,-n tăcerea din grădină,
În surdină
O auzi, pe limba ei:

«De-ar fi,-ntreg, al meu seraiul,
Ca în raiul
Lui Allah, aş şti să-mi scald
Goliciunile rozalbe,-n
Căzi din galben
Chihlimbar, cu şipot cald.

Ah, mi-ar fi, atunci, hamacul
Ca iaşmacul
Cel din moale crepdeşin;
M-aş lungi pe-o otomană
Ce emană

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Un parfum ce-ți dă leşin.

Eu, ce, numai cînd chepengu-i
Tras, mă zbengui, —
Goală m-aş juca în rîu,
Fără teamă de casapul
Ce-ți ia capul
Pentru un aşa desfrîu;
Fără grija ce te-adumbră
Că, din umbră
De copac, boschet sau dîmb,
Te pîndeşte, negru, ochiul
Şi deochiul
Fiorosului hadîmb!

Cine m-ar zori,-n odihna
Şi în tihna
Mea, cînd mi-aş tîrşi,-n serai,
Ca sultanele şi beii,
Imineii
De atlaz şi fir corai?!»

Îndoielnicei prințese
I se țese
Visu-n tactul de pendul
Al scrînciobului, în care
I se pare
Că mai are timp destul.

Apei de pe tălpi şi glesne,

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Îi e lesne
Să se-mprăştie pe rogoz
Şi să picure pe tufa
Unde rufa
Sarei o adastă, roz.

Uită juna prea înceată
Că, în ceată
Cu suratele,-n livezi,
La cules, în coş cu anse,
De naramze,
S-ar cădea, acum, s-o vezi, —
Cu suratele-i ce cîntă
Şi se-ncîntă
Că nu-s vrednice de plîns
Ca zăbavnica de Sara
Care, vara,
Se găteşte pînă-n prînz!

Iulie 1828

NAVARIN, VI

Bieți cairoți, pe unde
Vi-s flotele imunde,
Ce-au fost purtat pe unde
Matrozi ce nu greşesc
Cînd pleacă la bătaie
Să spînzure şi taie,
Făcînd un foc de paie
Din focul cel grecesc?

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

În care altă parte
Vi-i droaia de catarte
Şi cît e de departe,
Acum, de Padişah?
Tartane ce toptanul,
De ape mari, tot anul,
Precum Leviathanu,-l
Vor fi ținut în şah!

Apune Semiluna:
Pier, una cîte una,
Escadrele,-n furtuna
De flăcări şi de fier, —
Nu mai e nici o luntre,
Sub steagul flotei crunte,
Să lege, ca o punte,
Ceuta de Alger.

Pier, unul cîte unul,
Caicele,-n simunul
De foc, pe care tunu-l
Stîrneşte. — Unde e,
Sub ploaia cea de lave,
Puzderia de nave
Ducîndu-i flori şi sclave
Sultanei validé?

Adio, prore, pupe,
Şalande şi şalupe,
Ghimii cărînd ba trupe,

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Ba trupuri de efeb!
Adio, goelete, —
Rămîn, din voi, schelete
Ce se-ncîlcesc în plete
De alge,-ntru Ereb.

Adio, mică barcă
În zbor de gîză, parcă,
La umbră de grea arcă,
Şi care-o iei din loc
Cu aripile strînse,
De cum se umflă-n pînze
Fregatele constrînse
A da comanda «Foc!»

Adio, caravele
Pe care-alt rînd de vele,
Adaos la vîntrele,
Vă dă de gol în larg!
Adio, pînză mură
De brick, — care murmùră
Ca o subțire-armură
Ce-atîrnă de catarg!

Adio, brigantină
Ce tai, ca o patină,
Cu vela ta latină
Talaz după talaz!
Adio, balanzelă
Cu talie de gazelă,
Ce,-n urmă-ți, laşi dantelă
Pe-o mare de atlaz!

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Adio, năvi barbare,
Carace şi gabare, —
De voi, să se dezbare,
Vrea chiar oceanul vast!
Adio, yachturi, prame,
Feluci cu şase rame,
Mari yole cu trei flame,
Lugger cu dublu mast!

Armada Semilunei
E, astăzi, a genunei,
După ce-a fost a unei
Paşale ca un bonz
Sub verzile stindarde, —
Pe vasu-i care arde,
În tunet de bombarde
Şi-n zvon de putred bronz!

Adio, flote stranii
Ce-aţi bîntuit, cu anii,
În cap cu capudanii,
Arhipelagul grec!
Corăbii iluzorii,
Cu voi se joacă zorii, —
Vă zvîrle valu-n norii
Ce valului vă trec!

23 noiembrie 1827

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

DJINNII

Străzi sumbre,
În port;
Vagi umbre,
În fort;
Somn mare,
Pe mare
Şi-n zare;
Ceas mort.

Prin alboarea
Fără stea,
Trece boarea
Nopții, grea;
Şesu-l taie
'N zbor de gaie
Cu-o văpaie
După ea.

Voce mai 'naltă,
De zurgălău;
Gnomii ce saltă
'N clinchetul său,
Cu siluete
De giruete, —
Fac piruete
'N aburul rău.

Sunetele,-n clocot,
Îs, acum, sodom;

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Parcă bate clopot
De satanic dom;
Vuiet ca de ape
De prin mari vîrtoape,
Năboind pe-aproape,
Dar cu glas de om.

Rumorii sepulcrale
A djinnilor, e-n van
Să i te-ascunzi din cale,
Să-ți cauți paravan;
Lumina ți se stinge,
O umbră te atinge
Şi, lungă, se prelinge
Pe ziduri şi tavan.

Doamne, hărmălaia şuie
E a demonilor treji;
Ea, din ramura de tuie,
Face un nevrednic vrej;
Strania liotă avidă
Zboară,-n străvezimea vidă,
Ca o negură lividă
În scăpărător vîrtej.

Se-apropie pas cu pas! Închideți
Ferestrele de către drum!
De-acuma,-i greu să mai desfideți
Diavolii ce vin, duium,
Şi-au să vă-ntunece oglinda,
Să vă despice,-n două, grinda,

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Să zgîlțîie de uşă,-n tinda
În care n-ai să ieşi, acum.

Lugubru urlet al oştirii negre
Ce,-aici, răzbate din adînc de iad;
Vacarm de temelii nemaiintegre
Şi uruit de ziduri care cad;
Clădirea toată e un jalnic vaier,
Olanele i-s frunze care,-n aer,
Zburătăcesc de-a valma, într-un caier
De praf, în voia vîntului nomad.

Profetule, vîntoasei crunte
De-i pui o stavilă şi-o-nchei,
Jur să-mi înclin pleşuva frunte
În inima unei moschei, —
Întîia care-mi iese-n cale!
Opreşte,-n pragul casei Tale,
Puhoiul hoardelor fatale
Ce zgreapță̆nă geamlîcul ei.

Au trecut! — Năluca morții
Se topeşte ca un nor;
Nu-ți mai stau ’naintea porții,
Ciocănind, în ea, de zor;
Lanțuri zornăie-n văzduhul
Cel prin care trece duhul
Groazei; freamătă, ca stuhul,
Arborii, în urma lor.
I-auzi tot mai departe,
Mai tulbure, mai stins,

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Ca foşnetul aparte,
În verdele întins,
Al fragedei lăcuste
Pe firul ierbii-nguste;
Sau ca al ploii fruste
Pe caldarîmu-ncins.

Vagile silabe
De verset arab,
Sună tot mai slabe
’N suflul nopţii, slab,
Pe mari plăji de aur
Unde,-ntr-un tezaur
Calp, copilul màur
Crede-se nabab.

Gloata funebră,
Dusă de vînt,
Intră-n tenebră
Fără cuvînt…
Murmur de unde
Reci şi afunde, —
Glas ce răspunde
Ca din pămînt.

E cum bate
Pînza,-n port;
Cum se zbate
Briza,-n cort;
Sau cum cîntă
Şi-i descîntă

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

O preasfîntă
Unui mort.
E noapte,
Meleag
De şoapte
’Ntr-un cheag
De-alboare, —
O boare
Ce moare
În vag.

28 august 1828

O NOAPTE-N CARE, NEVĂZÎND-O AUZI MAREA

Stăruie-n auz,
Dinspre diguri ude,
Zvon de valuri nude
Ca un plîns confuz,
Chiar dacă se-aude
Şi cîte-un cuvînt
Ca de nedeparte…
Asprul mării vînt
Suflă-n trîmbiţi sparte.

Doamne, ce prăpăd!
Unde-o să încapă
O atîta apă?
Stele, nu se văd.
Pare să înceapă
Iarna pe pămînt!
Negru,-n orice parte…

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Asprul mării vînt
Suflă-n trîmbiți sparte.

Rătăciți matrozi!
Brațe-ntinse,-n zare,
Spre un țărm ce pare,
Vai, la antipozi, —
De pe vasul care,
De ce au mai sfînt,
Astăzi, îi desparte…
Asprul mării vînt
Suflă-n trîmbiți sparte.

Fără urmă pier
Pînze şi parîme;
Face-se fărîme
Ancora de fier;
Stau să se dărîme,
'N silnicul frămînt,
Zveltele catarte…
Asprul mării vînt
Suflă-n trîmbiți sparte.

Forfotă şi chin!
Nici un far, în bură, —
Care,-n pîcla sură,
Ca un ochi divin,
Vede şi se-ndură
De năieru-nfrînt
În sfruntări deşarte…
Asprul mării vînt

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Suflă-n trîmbiți sparte.

17 iulie 1836

RUGĂCIUNEA PENTRU TOȚI, VII

Smirnă şi tămîie!
Cast parfum de nard!
Mirt sau alămîie,
Olmuri ce mîngîie
Cînd, alene, ard!

Pajişti şi coline
'N fumeg de altar!
Roze apriline,
Guri în care-albine
Dibuie nectar!

Asfodelă albă!
Crîng de blînd iasmin, —
Din care se-nvoalbă
Pasăre codalbă
Cu penaj carmin!

Crin cu-aurărie
De potir sfințit!
Ambră aurie!
Briză azurie
Pînă-n asfințit!

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Crud miros de mlajă
Pe un mal de rîu!
Duh pe care-o plajă
Umedă,-l degajă
Într-un vînt călîu!

Flori, celui Preaveşnic
Date-n dar, — la fel
Ca şi scumpul sfeşnic,
Cel ce arde veşnic
Pentru, numai, El!

Lujeri frînți în două
De tăişul crud!
Spirite de rouă,
'N aurora nouă,
Prin văzduhul ud!

Miresmate hramuri!
Bronz sonor în turn!
Trîmbițe şi flamuri!
Înflorite ramuri
La un ceas nocturn!

Tainică aromă
Adiată-n jur,
Cînd pogoară-n domă,
Tocmai din Pleromă,
Un arhanghel pur!

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Pom al maicii Eve
Şi al lui Adam,
Cu strălimpezi seve
Şi cu neaieve
De suav balsam!

Dulce abur, încă
Drag lui Dumnezeu, —
Ce eşti, tu, pe lîngă
Cel ce stă să plîngă
În genunchi şi, greu

Încercat, îşi frînge
Mîinile, acum?
Lacrima-i de sînge
Biruie şi-nfrînge
Bietul tău parfum!

Poţi să i te-alături
Unui prunc din cer? —
Cînd, pe nor de-omături,
Cu heruvii-alături,
Buzele lui cer

Dragoste şi pace
Pentru cei nătîngi, —
Rugă ce te face,
'N şoapta ei stîngace,
Să surîzi şi plîngi!

15 iunie 1830

BDD-A4917 © 2004 Editura Universităţii din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

Ce-ar fi de spus în câteva cuvinte (omagiale, însă nu de circumstanță) despre incomensurabilul Hugo?

Între altele, ceea ce dl Mihai Şora i-a spus prin telefon, deunăzi, traducătorului grupajului de față: anume că, citindu-i, de la un cap la altul, poezia, de-a lungul a mai multe luni de zile, în vederea unei mari ediții, a avut, acum un sfert de secol, revelația că mai toți post-hugolienii ("de Baudelaire", să zicem, "au surréalisme") se găsesc, nu numai virtualmente, dar şi, uneori, textual, într-însul.

La care s-ar putea răspunde că, versificator infatigabil, "ciclopic" şi enciclopedic, era aproape imposibil ca Hugo să nu-şi conțină, într-un fel, posteritatea, să nu-i anticipeze, pe alocuri şi fulgurant, pe unul sau pe altul, — grație fortunei numerelor mari, la loteria cărora jucase. Argumentul e, desigur, falacios, în, cel puțin, măsura-n care-i vorba de un poet, *i. e.* un autor, nu de un cimpanzeu probabilistic, ce bate, *in aeternum*, la maşină!

Conştient sau nu, post-hugolienii aveau să-l epureze pe Hugo de o anume redundanță, de "un abuz" (spunea Sainte-Beuve) "de analiză şi descripție", de melodramă sau emfază, — printr-o operație de selecție (artificială) sau de decupaj, retrasând, astfel, harta domeniului poetic. Nu toți (şi nu întotdeauna), — litanicul Péguy, de pildă, hugolianizând fără rețineri, conform, pesemne, schemei următoare (anaforice şi, deci, repetitive): "Puisque j'ai mis ma lèvre à ta coupe encor pleine,/ Puisque j'ai dans tes mains posé mon front pâli,/ Puisque j'ai respiré parfois la douce haleine/ De ton âme…" Cât despre poeziile, în fine, ale acestui florilegiu sumar (şi, oarecum, aleatoriu), e

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

evident că *Sara la baigneuse* (care-i combină, pictural vorbind, pe Fragonard şi Ingres) e un Gautier *avant la lettre*, ne-, încă, expurgat, acesta, de unele psihologisme, dar nu mai puțin "art pour l'art".

Sunt remarcabile, de altfel, în cazul lui Victor Hugo, poet al "corzii de aramă", ce va să zică militant (ca unul care, în *Les Orientales*, face "lobby" antiotoman şi, implicit, filoelen), neaşteptatele-i viraje în gratuitul unei arte sonore şi incantatorii: "de la musique avant toute chose!"

O insulă de verlainism într-un ocean de elocință, adică de "littérature", e, între altele, *Navarin, VI*, — ce, amintind de catalogul corăbiilor din *Iliada*, este, în fond, o barcarolă, avându-şi sursa inspirației într-un nomenclator naval exotic (pentru, fireşte, ne-matrozii care suntem).

(În paranteză fie spus: "O ma charmante,/ Écoute ici/ L'amant qui chante/ Et pleure aussi" este o strofă de Victor Hugo!)

Virtuozitățile formale sunt, în rest, un antidot, pentru poetul nostru, al unui retorism funciar, tehnica, în care excelează, scutindu-l de tapajul baricadei şi de peroraţia de tribună, — ca, bunăoară, în *Les Djinns*, această cvasi-caligramă de forma unui romb trunchiat şi care (în latineasca didascaliilor lui Bach) ar fi un "per augmentationem in motu contrario".

De adăugat, în încheiere, debussianismul unui titlu ca acesta: *Une nuit qu'on entendait la mer sans la voir*; ca şi elogiul à la Mallarmé (poet, zicea Hugo, "impresio-nist"!) adus florilor, văzute ca "encensoirs flottants", din *La Prière pour tous, VII*.

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)

De unde, rezonabila concluzie că, anticipându-i pe atâția, mai mult sau mai puțin ingrați, altminteri, cu "le Père Hugo", acesta e, prin definiție, un (după spusa lui Léon-Paul Fargue) "poète d'avenir".

P. S.

Dacă traducerile ar putea fi dedicate, dedicatarul acestora ar fi domnul Mihai Şora.

Traduction et présentation de Şerban Foarță

BDD-A4917 © 2004 Editura Universității din Suceava
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:42 UTC)